A. 1852. WOENSDAG den 17. November. N°. 138.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE en STADS-COURANT.

ALGEMEEN ADVERTENTIEBLAD.

Bij dit nommer behoort een Bijblad, behelzende het vervolg van het Verslag der zittingen van den Gemeenteraad, waarin over het budget is beraadslaagd, en tevens dat der beide laatste zittingen van de Provinciale Staten.

PATENTEN.

KENNISGEVING.

Burgemeester en Wethouders der stad Utrecht,

Gezien hebbende art. 25 der wet van 21 Mei 1819,

Gelet op Zijner Majesteits besluit van 17 October 1820, (Staatsblad N°. 22), strekkende ter bevordering eener meer rigtige uitvoering van art. 32 der wet op het *Patentregt*, tot het afhalen der *Patentzegels* betrekkelijk;

Brengen bij deze ter kennis van een ieder, welke zich gedurende het tweede kwartaal dezes dienstjaars, tot verkrijging van een Patent heeft aangegeven, alsmede aan al diegenen, welke als medeteekenende deelgenoot, ingevolge art. 8 der wet, van een afschrift van Patent moeten voorzien zijn, dat de Patentbladen in gereedheid zijn gebragt, en dat tot derzelver uitgifte zal worden zitting gehouden aan het Bureau der Belastingen, ten Stadhuize, en wel van Donderdag den 18 November 1852 tot en met Zaturdag den 20 November daaraanvolgende, van des namiddags vijf tot zeven ure.

Dat wijders, na verloop van het voorschreven tijdperk, al de onafgehaalde Patentbladen of derzelver afschriften in handen van de Deurwaarders der Directe Belastingen zullen worden gesteld, ten einde door hen, na daarvan Proces-Verbaal te hebben opgemaakt, ingevolge art. 2 van bovengenoemd Koninklijk besluit, aan de huizen der belanghebbenden te worden besorgd, welke voor die bezorging zullen genieten *tien cents* zonder meer.

Gedaan te Utrecht, den 15. November 1852.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
N. P. J. KIEN.

Ter ordonnantie van Dezelven,
H. G. RöMER.

ITALIE.

TURIJN 10 November.

Gisteren is men moeten overgaan, om den grooten Siamschen olifant, welken het hof op het kasteel van Stupinis onderhield, en die onhandelbaar was geworden, te dooden. Sedert hij zijn cornac gedood en hem een honderd voeten hoog in de lucht had geworpen, had men het dier niet meer zijne gewone wandeling laten doen. Hij werd nu ontoornd en wilde niemand bij zich toelaten dan de vrouw van zijnen eersten cornac, die hem lang voedsel had gebragt. Hij is met acide carbonique gedood. De huid zal voor het Museum alhier worden opgezet.

— In den nacht van den 2. op den 3. Nov. zijn te Genua, uit het paleis van den prins *Butera*, een rijken uitgewekene uit Sicilië, al zijne edelgesteenten, ter waarde van 20,000 £ of ƒ 9,600,000 gestolen. De dieven hebben van de afwezigheid van den prins gebruik gemaakt, om in te breken.

ROME 10 November.

Hier is wederom huisonderzoeking naar wapenen bevolen. Het bestuur schijnt voor woelingen bevreesd, en heeft den kommanderenden Franschen generaal om hulp in het opzoeken van wapenen verzocht.

— Door het arresteren en fusilleren van eene menigte personen te Sinigaglia, te Ancona, enz., hoopt men dat de voornaamste leden van de benden der *Amazarelli's* en der *ligue des Sicaires* zullen zijn uitgeroeid.

FLORENCE (Toskanen) 7 November.

Gisteren en heden nacht hebben alhier talrijke staatkundige arrestatien plaats gehad, ten gevolge van de ontdekking van een comité van een geheim genootschap. Bijna al de leden zijn vreemdelingen. Men heeft lijsten, statuten, zegels van het genootschap, enz. in beslag genomen.

— De delegatien van politie hebben vele emigranten bij zich ontboden en hun een bevelschrift voorgelezen, waarbij hun bevolen wordt binnen 8 dagen Toskanen te verlaten.

— Men verwacht in onzen Moniteur het besluit en de voorwaarden van de geldleening van 70 millioen, welke Toskanen wil aangaan.

— Te Cascine, bij Pisa, heeft een tweegevecht met het pistool plaats gehad tusschen den Russischen graaf *Modem* en den heer *Kalergi*, een Griek. Eerstgemelde is gedood.

DUITSCHLAND.

WEENEN 11 November.

— In de streken van Czechomitz, bij Olmutz, zijn door de gendarmen alle jagtgeweren opgehaald en in beslag genomen. Men zegt, dat zulks geschiedt, om het stroopen voor te komen.

— 5 pCt. $94^1/_2$; N. L. $54^1/_8$; $4^1/_2$ pCt. $84^1/_2$; Zilver leening $109^3/_4$; bank 1328.

WEENEN 12 November.

PER TELEGRAAF. (A. A. Z.)

De troonsopvolger van Rusland en de kroonprins van Wurtemberg zijn met hunne gemalinnen gister avond van Venetië en Triest hier aangekomen. Heden wordt er groote wapenschouwing gehouden.

PER TELEGRAAF (K. Z.)

BERLIJN 14 November.

„De ministeriele Oostenrijksche *Correspondenz* bevat een hoofdartikel over 't vraagstuk betreffende het Fransche Keizerschap. De breuk van het Hoofd van den Staat met de partij der omwenteling heeft (volgens dat artikel) aan 't Keizerrijk zedelijke kracht verleend en geeft regt op vrede te hopen. Niet alleen de roem, ook de val van *Napoleon* behoort tot de als erfdeel te beschouwen keizerlijke overleveringen. De politiek van Oostenrijk was altijd de Fransche regeringsvormen te erkennen zoodra ze een krachtig bestuur hadden daargesteld. Oostenrijk zal die staatkunde niet verlaten. Door erkenning der daadzaken komt Oostenrijk niet in tegenspraak met het beginsel der legitimiteit. De nieuwe beheerscher van Frankrijk moge voor den een de verkorene des volks, voor een ander de erfgenaam des Keizers, voor een derde eene noodzakelijkheid zijn, tegenover het buitenland zou 't niettemin ongeraden voor hem zijn door het aannemen van titels of namen, die noch staatsregtelijke noch werkelijke pretentien daarstellen, een strijd over grondbeginselen aan te vangen. De roeping van eene dynastie, die zich soekt te gronden, is, om zich een weg te banen voor hare afstammelingen, niet om te stooten op de moeijelijkheden, die hare voorzaten hun hebben nagelaten."

— Bij de verkiezingen voor de Kamers heeft men hier een provintialen geest zien doorstralen, die met dien van godsdienst uitsluiting verderfelijk voor het land mag heeten.

MUNCHEN 10 November.

Onzen Koning is gister door eene deputatie uit den stadsraad de dank der burgerij gebragt, voor de geschenken, die hij ter verfraaijing der stad haar heeft gedaan. De geestdrift voor den vorst, die zoo veel voor zijn geliefd Munchen deed, groeit thans evenzeer, als ze in de omwentelingsjaren was gedaald. — De politie neemt intusschen gelijke maatregelen als in 't overige deel van Duitschland. Na de baarden moeten het de bruine, zoogenaamde *Hecker*-hoeden ontgelden!! Het dragen van bruine hoeden is verboden.

— De arbeidsvereeniging te Ulm is ontbonden; het bestuur is uit de stad gebannen.

— De landraad van Neder-Beijeren heeft de wederinvoering van de ligchamelijke tuchtiging voorgeschreven.

HAMBURG 12 November.

Een aantal dames brengen bijdragen bijeen voor de blinde echtgenoot van den voormaligen Sleeswijk-Holsteinschen majoor *von Schutz*, onlangs tot levenslange vestingstraf is veroordeeld. Een verzoek van zijne blinde echtgenoot bij den Koning te Koppenhagen is zonder gevolg gebleven.

— In Sleeswijk zijn wederom verscheidene boeken verboden, als *Deutscher Liederkranz; Neues-Burschen-Liederbuch*, enz.

KEULEN 14 November.

In de *Weser Zeitung* schrijft men, dat in den nacht van den 8. op den 9. Nov. 3 gevaarlijke personen uit de Inquisitie-gevangenis te Hamm zijn ontvlugt, namentlijk *J. Edelbrocht*, uit Lipstadt, *Hoppman*, uit Siddinghausen, en *Weits* uit Weltmaer.

— De gezondheidstoestand van den koning van Zweden wordt beter. Omtrent prinses *Eugenie* heeft men nog gegronde vrees.

KEULEN 15 November.

Den 12 Nov. is alhier uitspraak gedaan in de zaak der bewegingen in 1848—1851. Van de velen, die beschuldigd waren oproer te hebben willen bewerken, zijn er 3 tot zes jaren, 3 tot 5 jaren en een tot een jaar gevangenis veroordeeld.

— Generaal *Lamoricière* heeft geen verlof bekomen, om naar Berlijn te gaan, en is daarom den 11 te Frankfort teruggekomen.

— Den 8 dezer is te Weimar de conferentie geopend der gevolmagtigden der Thuringsche Staten, om, ter zake van het tolverbond, tot een besluit te komen, in hoeverre men met Pruissen alleen dat verbond moet behouden.

ENGELAND.

LONDEN 12 November.

Baron *de Rothschild* heeft niet alleen zitting genomen in het parlement, maar zelfs medegestemd bij de benoeming van den voorzitter. Hij zal zoo spoedig mogelijk het woord voeren, om alzoo de zaak geheel te bevorderen.

— De verklaring van het ministerie in de troonrede, dat het zich buigt voor den wil der natie en zich met den vrijen handel verzoent, voldoet niet aan alle voorstanders. De motie van den heer *Villiers* kan dus in de volgende week tot levendige discussien aanleiding geven.

— Per telegraaf over Triest zijn tijdingen uit Indië; de laatste berigten van het oorlogstooneel

loopen tot den 26 Sept. De eerste brigade van het expeditionnair leger naar Promo was vertrokken; de tweede brigade moest weldra volgen; als deze krijgsmagt te Promo bijeen was, meende men, dat het hof van Ava wel den vrede zou vragen, die men zou geven, mits afstand werd gedaan van de provincie Pegu. — In China schenen de opstandelingen van Kwang-si eenig voordeel te hebben behaald.

— Gec. 100½; ger. 99⅝ à ¾; 3¼ pCt. 103 à 103⅛; Holl 2½ pCt. 65 à 65½; 4 pCt. 97 à 97½; Braz. 100 à 102; Sp. 3 pCt. 51¾ à 52; uitgest. 25 à 25¼.

FRANKRIJK.

PARIJS 13 November.

De *Constitutionnel* meldt, dat de kiezers, die om staatkundige redenen onder toezigt der politie staan, bij de aanstaande verkiezing deel kunnen nemen aan de stemming.

De *Siècle* spoort van zijnen kant de kiezers zijner partij aan tot vervulling hunner kiezerspligten. Hij zegt, dat hij zich altijd verklaard heeft tegen het niet stemmen, en dat hij thans te meer de algemeene deelneming aanraadt, naardien ook de politieke mannen, met wie hij voortdurend hoopt eensgezind te werken, evenzeer voor algemeene deelneming gestemd zijn. Volgen de republikeinen dezen raad, dan kon de onthouding wel iets minder wezen, dan men tot dusverre berekend had.

Hoe weinig belang de kiezers echter tegenwoordig in hun regt stellen blijkt onderanderen daaruit, dat te Rochefort de stemming over den gemeenteraad niet is doorgegaan, omdat van de 5984 ingeschrevenen slechts 886 kiezers waren opgekomen.

— De *Moniteur* deelt een brief mede van den minister van openbaar onderwijs, die bij de belanghebbenden nog al indruk zal maken. Hij legt namelijk aan de professoren den pligt op, om een dagboek te houden van hunnen cursus. Dit dagboek moet elke week door den provisor of censor worden voor *gezien* geteekend en steeds ter beschikking wezen van de inspecteurs, die alzoo het gegeven onderwijs kunnen nagaan, en het in voortdurende overeenstemming houden met het onlangs aangenomen programma van studie.

Intusschen heeft men van eene andere zijde een blijk van meerdere belangstelling. De bisschop van Rennes heeft namelijk aan al de leden van zijn bisdom eene circulaire gezonden, om hun te bevelen, bij de kiezers aan te dringen op eene algemeene stemming ten voordeele van het keizerrijk. Dit voorbeeld zal zekerlijk door vele hooge geestelijken gevolgd worden. Wat den brief van den bisschop van Rennes evenwel opmerkelijk maakt is zijn zeggen, „dat zijne medestanders, de onafhankelijkheid van zijn karakter en de belangeloosheid van persoonlijke inzigten kennende, wel aan geen andere oorzaak dezen raad van volbrenging der burgerpligten zullen toeschrijven, dan aan de belangstelling in de geheiligde regten van godsdienst, maatschappij en gezin, die thans evenzeer bedreigd zijn dan in 1848 en 1849!" Velen, en daaronder zeker de regering, zullen dit met den bisschop minder eens zijn.

— In het zuiden van Frankrijk meldt men, dat het weder zoo zacht is, dat peeren- en pruimenboomen weder in bloei staan; den 11 waren er op de markt te Périgueux nieuwe erwten en boonen in massa.

— 3 pCt. 84,50 à 85; 4½ pCt. 105,25 à 107; bank 2990 à 3000; 2½ pCt. Holl 65; Belg. 5 pCt. 101; Rom. 100¼; Piem. 100; 5 pCt. Oost. 95

PARIJS 14 November.

De vereeniging van de *Constitutionnel* met *le Pays* is heden 't gewigtigste, waarmede men zich bezig houdt. Men noemt den koopprijs 1,900,000 fr., waarvan 800,000 voor den heer *Véron* en 500,000 voor den heer *de Morny*. Voor den huidigen pijnlijken toestand vooral van de dagbladpers is deze prijs hoog.

— De Engelsche gezant lord *Cowley* is naar Fontainebleau geweest, om afscheid te nemen van den Prins-president; bij gaat als bloedverwant van den hertog *van Wellington* naar Londen ter begrafenis.

— Uit voorzorg voor eene te groote onverschilligheid der kiezers heeft de regering het best geoordeeld hen hunne invullingskaarten niet te doen afhalen, maar ze aan huis te laten bezorgen. Door deze tegemoetkoming hoopt men op eene meer algemeene deelneming aan de stemming. — Tegen het misbruik, dat ten dezen aanzien kon gemaakt worden door het gebruiken van niet te regt gekomen kaarten, is gevangenisstraf van 6 maanden tot twee jaar en boete van 200 à 2000 fr. bepaald.

— De opening der Spaansche Cortes zal met grooten luister plaats hebben. Dadelijk zullen, naar men zegt, de wet van goedkeuring der regeringsdaden en de budgetten aan de Cortes worden aangeboden.

NEDERLAND.

's GRAVENHAGE 15 November.

In de zitting der Tweede Kamer van heden zijn de eindverslagen uitgebragt over hoofdstuk XI der Staatsbegrooting, over de wet op de middelen en over het voorstel tot het houden eener enquête nopens den toestand der nationale visscherij, de beraadslagingen over welk voorstel nog zullen worden gehouden vóór die over de begrooting. — Daarop zijn de volgende wetsontwerpen, na eenige discussie, aangenomen: 1°. dat tot wijziging der bepalingen nopens de heffing bij admodiatie van sommige accijnsen in Limburg, met 39 tegen 9 stemmen, en 2°. dat tot vaststelling der begrooting van het pensioenfonds voor 1853, met algemeene stemmen. — Eindelijk is nog langdurig beraadslaagd over het voorstel van den heer *Bachiene* c. s., tot het houden eener enquête omtrent den accijns op het zout; dat voorstel is ten slotte met 26 tegen 25 stemmen aangenomen. — Waarna de zitting is gescheiden.

— In de memorie van beantwoording op de bedenkingen nopens het IIIde hoofdstuk (*Marine*) wordt o. a. gezegd:

„De regering heeft geene bedenking tegen de mededeeling van het verzoek, door de kamer van koophandel te Amsterdam aan den Koning gerigt, in dato 17 Julij jl., tot het zenden van een voldoend aantal oorlogsbodems naar Zuid-Australië. Aanvankelijk zal de korvet Sumatra, bestemd voor den dienst in O. Indië, op reis derwaarts, Port Philip en Sydney aandoen, en aldaar eenigen tijd vertoeven. Later zal een fregat gedurende eenige maanden in die streken worden gestationneerd; er wordt alzoo aanvankelijk voor een gedeelte aan het verlangen, door de kamer van koophandel geuit, voldaan door de opvolging van twee oorlogsbodems. — Het aantal schepen van grooter charter was sedert eenigen tijd bij de sterkte der zeemagt in O. Indië te veel verminderd; de regering acht het mitsdien noodig, dit getal weder te vermeerderen. De grootere oorlogsvaartuigen toch boezemen den inlander, waar zij zich vertoonen, meer eerbied in dan een groot aantal kleine vaartuigen. Zij zijn door krachtige wapening beter geschikt, het gezag, waar zulks gevorderd wordt, te handhaven; zij kunnen, door hunne sterkte van equipage, bij landingen, veel toebrengen tot eene spoedige magtsontwikkeling, waartoe stoomschepen, met hunne beperkte bemanning, niet in staat zijn. Het getal van 8 stoomschepen wordt door de regering thans voor den dienst in O. Indië voldoende geacht.

„De wederaanvulling van het aantal kanonneerbooten, dat voor de verdediging binnen 's lands als noodwendig te beschouwen is, zal bij het departement een punt van ernstige overweging uitmaken, zoodra in andere meer gewigtige behoeften van aanbouw zal zijn voorzien, onverminderd dat inmiddels, voor zoover zulks gelijktijdig kan geschieden, zooveel doenlijk, gelijkerhand tot de vermeerdering van het aantal dezer vaartuigen maatregelen zullen worden aangewend. Het getal der thans in dienst zijnde kanonneerbooten is aan de behoefte geëvenredigd. Naauwelijks was het verslag der commissie voor het zeewezen ingekomen, of de minister, het gevoelen dier commissie over een nieuw aan te nemen stelsel van schepen deelende, deed plans ontwerpen tot den aanbouw van 1 fregat, 2 korvetten en 1 schooner, allen met hulpstoomvermogen. Reeds worden de noodige toebereidselen, zoo wat de bouwmaterialen als de werktuigen betreft, gemaakt, om die schepen te kunnen aanbouwen."

— Eenige ambtenaren van het departement van marine hebben, ten behoeve der nagelaten betrekkingen van de negen personen van Hellevoetsluis die in den avond van den 25. October laatstleden zijn omgekomen bij hunne pogingen, om aan eene zich in gevaar bevindende Oostenrijksche brik hulp te verleenen, eene som van *f* 126 bijgedragen.

UTRECHT 15 November.

Het heeft H. M. de geëerbiedigde Koninginne-Moeder dezer dagen behaagd, aan de loterij van Vrouwelijke Handwerken, ondernomen wordende door Mejen *Schröder* en *Onnen*, ten behoeve van armen zonder onderscheid van gezindte, een zeer smaakvol bewerkt en fraai Kanapé-kussen als bijdrage te schenken.

— Het is ons aangenaam reeds voorloopig te kunnen melden, dat het bestuur der liedertafel *Aurora* het plan ontworpen heeft, zich met andere gezelschappen te vereenigen tot het geven van een buitengewoon groot concert ten voordeele van de ongelukkige 8 weduwen en 26 weezen te Hellevoetsluis. Bereids is het bestuur van het muziekgezelschap *Symphonia* toegetreden, en men durft vertrouwen, dat ook andere muziekgezelschappen even gretig het voorstel tot medewerking aan dit edel doel zullen aannemen.

— Ofschoon het ongeluk den 25. October de 9 varensgezellen overkomen, nog versch in aller geheugen is, waagden zich in den avond van den 12. dezer te Hellevoetsluis weder eenige mannen met eene ijssloep, bij donker weder en hollen wind, in zee, om eene in nood zijnde Hollandsche haringhoeker hulp te verleenen. Men mogt ditmaal gelukkig wezen, zoo zelfs dat het vaartuig *de Hoop* vlot werd gemaakt en den 13. vroegtijdig behouden binnenliep.

— In het antwoord der regering op de bedenkingen van de afdeelingen op 't hoofdstuk binnenl. zaken der begrooting, komt o. a. voor de volgende mededeeling, omtrent het meteorologiesch observatorium hier ter stede:

„Professor *Buijs Ballot* heeft op eigene kosten een metereologiesch observatorium te Utrecht opgerigt. De waarnemingen, die er plaats hebben, worden geordend, openbaar gemaakt en met verschillende plaatsen van 't binnen- en buitenland vergeleken. Die mededeeling kan meer volledig zijn, maar dan vordert zij uitgaven, die de krachten van een particulier te boven gaan. De regering heeft dus in het belang der wetenschap en der toepassing van deze gemeend van hare belangstelling te moeten doen blijken. De instelling te Utrecht, reeds goed, kan met eenige weinige kosten uitstekend worden. Eene uitgave van *f* 600 schijnt tot dat einde voldoende. De som 's jaarlijks benoodigd voor traktementen, kosten van drukken en correspondentie zal hoogstens *f* 5000 bedragen."

Men meldt ons, dat de waarnemingen, die hier op 't observatorium vereenigd worden, reeds verscheidene rijken van Europa omvatten, als Engeland, Nederland, België, noordelijk Frankrijk, Pruissen, Saksen en Beijeren.

— De *Haarl. Cour.* verheugt zich teregt over de instelling daar ter stede van eene goed geregelde *gymnastic-school*. Bij de vele instellingen van opleiding hier ter stede mogt men ook hier wel eene zulke wenschen, en verheugen we ons in elk geval, dat door het aanwezen van 't studenten gymnastiek- en scherm-gezelschap *Olympia* er ten minste gelegenheid bestaat voor onze jeugdige stadgenooten, door privaatlessen goede ligchaamsoefeningen te nemen.

— Een der kantonregters te Amsterdam heeft dezer dagen een tapper tot eene geldboete veroordeeld, omdat deze aan een weeskind had getapt.

Ook zijn daar eenige partikulieren tot geldboeten verwezen, naardien ze verzuimd hadden aan de politie de namen der bij hen gehuisveste vreemdelingen binnen 24 uren na hunne aankomst op te geven.

— Den 10. dezer heeft voor het Prov. Geregtshof in Noord-Holland, gediend de zaak van *A. G.*, beschuldigd van op den 30. Aug. ll., des namiddags 2 ure, op hare kamer, gelegen in eenen gang in de Bloemstraat, te Amsterdam, moedwillig brand te hebben gesticht, en wel door het met dat doel leggen van een doosje ontvlambare lucifers in de onderste lade eener chiffonière, waardoor dat meubelstuk, alsmede het daarachter zijnde beschot, gedeeltelijk zijn verbrand. Het hof heeft de beschuldigde schuldig verklaard aan moedwillige brandstichting in een gebouw, en haar dien ten gevolge veroordeeld tot de straffe des doods, door het verworgen aan eenen paal, alsmede in de kosten.

— Den 11. is aan de Leydsche hoogeschool gepromoveerd de heer *C. H. J. H. Giele*, van Heythuyzen, provincie Limburg, in de regten, na verdediging zijner dissertatie: *de separatione bonorum secundum art.* 1153 *seqq. codicis civilis.*

— De heer *Elout van Soeterwoude*, van 's Hage, die als vertegenwoordiger der Nederlandsche Protestanten zich had aangesloten bij de deputatie, welke naar Florence was gereisd, om genade of verzachting van straf te vragen voor de wegens godsdienstaangelegenheden veroordeelde echtgenooten *Madiai*, heeft den 15. in het *Odéon* in het openbaar eenige mededeeling betreffende die zending gedaan. In de inleiding zijner rede gewaagde hij van den geest van liefde en eensgezindheid, die onder de leden der deputatie heerschte, vervolgens gaf hij lezing der door de deputatie met den graaf *Castigliani*, minister van

den Groothertog van Toscane, gevoerde briefwisseling en van het adres aan dezen gerigt, dat evenmin als de eerste poging een gunstigen uitslag had.

Eene schets van den treurigen toestand, waarin zich de echtgenooten *Madiai* bevinden, gedurende de 15 maanden hunner gevangenschap; eenige mededeelingen waaruit bleek dat valsche getuigenis hier het onheil grootendeels had berokkend; de vermelding van het verwerpen van het beroep in cassatie van het geslagen vonnis, niettegenstaande de loffelijke bemoeijingen van den R. C. advokaat der veroordeelden; eenige bijzonderheden betreffende het bezoek, dat twee leden der deputatie aan *Rosa Madiai* in hare cel (de echtgenooten zijn ieder afzonderlijk gekerkerd) bragten; — dit alles werd met belangstelling door de talrijke menigte aangehoord.

Den droevigen indruk van het in Toscane heerschende stelsel, van schending van domicilie, bij vermoeden van overtreding van godsdienstigen of staatkundigen aard, werd daarop door den redenaar met levendige kleuren geschetst.

Eindelijk berigtte de heer *Elout*, dat graaf *Arnim*, met eene speciale zending van den Koning van Pruissen bij den Groothertog belast, te Florence aankwam op den dag, dat de deputatie die stad verliet. Ten slotte werd de hoop uitgedrukt, dat, naar al hetgeen men vernomen en gedaan had, de ongelukkige veroordeelden zullen worden begenadigd, bij de ophanden zijnde bevalling der Groothertogin.

De voorlezing van een manifest, door de deputatie gerigt aan de Evangelische Christenen in Europa, en waarin o. a. het voorstel gedaan wordt tot het vestigen van een permanent comité, ter bevordering van de belangen der Evangeliesche Kerk, en tot het verleenen van hulp, waar zij mogt worden verlangd, besloot de reeks mededeelingen, die nog werden gevolgd door eenige bijzonderheden betreffende de Evangelische Kerk in Toscane, alwaar, in Toscane en omstreken alleen, sedert vijf jaren, 23,000 Protestanten zich bevinden, waartoe de bemoeijingen van een jeugdig ijveraar, die ongenoemd wenscht te blijven, het meest hebben bijgedragen. Door deze Protestanten was aan de deputatie dank betuigd bij een adres, waarvan de heer *Elout* lezing gaf.

De vergadering, die met een gebed en eene voorlezing uit den Bijbel door den heer *Koenen* was begonnen, eindigde met een gebed, door Ds. *Hasebroek* uitgesproken, nadat de heer *da Costa* ook het woord had gevoerd. (*A. C.*)

— De Javasche dagbladen loopen tot den 28. Sept. en deelen het volgende mede:

Het schip Vice Admiraal Rijk is den 28 Junij bij Christmas-eiland vergaan. Van de 19 personen, zijn door het Nederlandsche schip Amicitia 8 personen opgenomen, die gedurende 56 dagen in de grootste ellende op dat eiland hadden doorgebragt. Deze geredde personen waren de passagier *R. A. H. Tollius Bennet*, *P. Graat*, opperstuurman en *C. Kipping*, matroos. Het schip Samarang derwaarts gezonden, om de overige schipbreukelingen op te zoeken, had hen niet gevonden.

De gouverneur generaal, die den 30. Aug. met de Merapi van Batavia naar Samarang was vertrokken, is van daar naar Ambaraga, Salatiga, Soerakarta en Djocjokarta gereisd, en overal met de meeste onderscheiding ontvangen.

Het Hoog Geregtshof van Nederlandsch Indie heeft, bij arrest van 2 Sept., regtsingang met bevel van gevangenhouding verleend tegen de heeren *W. M. Gibson* en *C. M. Graham*, gezagvoerder en stuurman van de Amerikaansche schoener the Flirt, ter zake van de tegen hen ingebragte beschuldiging, als zouden zij pogingen hebben aangewend om den Sultan van Djambi tegen het gouvernement van Nederlandsch Indie op te ruijen. Er is last gegeven om de geregtelijke instructie, welke in deze zaak door den afstand en de afwezigheid der getuigen zeer bemoeijelijkt wordt, zoo veel mogelijk te bespoedigen.

Eenige streken van Nederlandsch Indië zijn door zware regens en overstroomingen geteisterd.

Uit Amboina had men van 2 Aug. gunstige berigten. Op de Moluksche eilanden heerschte rust. Een inlander, die zich voor een profeet had uitgegeven, was gevangen genomen en daardoor waren verdere onlusten voorgekomen.

— Uit een schrijven van de Kaapstad, met de laatste mail overgekomen, ontleenen wij de volgende berigten uit *Bloemfontein*, hoofdplaats der *Souvereiniteit* in het Trans-Gariepsche gelegen.

Op den 5. Junij is alhier eene nieuwe steenen kerk van de Hollandsche Hervormde gemeente ingewijd. Behalve den predikant der gemeente *M. Murray* (die te Utrecht heeft gestudeerd), waren er tegenwoordig de predikanten *J. Murray* en *J. Neethling;* de eerste van *Burgersdorp*, de tweede van *Prince-Albert*, beide in de Kaapkolonie, en *D. van Velden*, van *Wuiburg* in de Souvereiniteit. Groot was de belangstelling onder de boeren, zoodat, behalve die van verschillende oorden te paard waren aangekomen, men ongeveer twee honderd ossenwagens telde, die geheele huisgezinnen bevatteden. Tot den bouw der kerk waren de gelden door particuliere bijdragen gevonden; doch dewijl het bouwen in de Souvereiniteit zeer kostbaar is, zoo van wege de moeijelijkheid om zich de benoodigde bouwmaterialen aan te schaffen, als ook omdat het niet gemakkelijk valt bekwame timmerlieden en metselaars te krijgen, bleef er nog eene niet onbelangrijke schuld overig. Toen de aanwezige boeren dit vernamen had er eene inschrijving plaats die tusschen ƒ 3000 en ƒ 4000 Nederl. Ct. opbragt.

Voor het overige beklaagden de ingezetenen van de Souvereiniteit zich hevig, *én* over de Engelsche Magistraten, wier onbandigheid, hun op de invallen der Kaffers was te staan gekomen, *én* over de ongebondenheid van de Britsche soldaten, die zich met de hottentotsche en kaffersche meiden schandelijk gedroegen, *én* over de invallen der Kaffers waardoor menigeen huis en have had moeten verlaten, terwijl het huis door de Kaffers vernield en het vee door hen weggevoerd was, zoodat zij thans arm en beroofd daarneder zaten. — Bovendien waren, in sommige districten der Souvereiniteit, de verwoestingen door zwermen sprinkhanen aangerigt zoo groot, dat geen spiertje gras of groen was overgebleven.

— Engelands stoom-zeemagt is inderdaad geweldig. Zij bestaat uit 150 schepen, waaronder drie nieuwe schroefbooten met 80 stukken, welke gereed zijn om dadelijk in dienst gesteld te worden. De helft dezer vloot is in functie, maar 75 oorlogsstoomschepen gemiddeld van 800 tonnen, zijn ten allen tijde klaar om zee te kiezen. De handelsstoom-vloot van Groot-Brittannie bestaat uit 1184 stoombooten. Londen alleen bezit 333, metende 102,000 tonnen; Glasgow 88, te zamen van 34.000 tonnen; Liverpool 99 à 21,059 tonnen. Drie havens derhalve bezitten alleen eene scheepsruimte van 157,059 tonnen. Eene enkele maatschappij, te Glasgow gevestigd, bezit 7 transatlantische stoombooten.

Een Amerikaansch dagblad, 't welk deze opgave mededeelt, zegt daarbij: „Het is eene groote ongerijmdheid te beweren, dat Frankrijk Engeland zou kunnen overweldigen. Europa beeft als Engeland zijne arsenalen opent, en in vijftien dagen kan het zich in staat stellen alle Europesche havens te blokkeeren en te gelijker tijd zijne eigene verdediging."

— Terwijl in de laatste dagen zoowel de handel als de regering herhaaldelijk van verschillende zijden zijn gewezen op de behoefte, die men bij ons heeft aan stoombooten, geven de N. Amerikaansche bladen thans verslagen van de verbeterde uitvinding van den heer *Ericson*, het *calorische-* of *luchtschip*, in meerdere woorden het *door heete lucht voortgestuwde schip.*— Reeds in 1833 werd door genoemden *Ericson* zulk eene luchtmachine te Londen vervaardigd. Sinds dien tijd door hem steeds verbeterd, ligt thans op de werf der heeren *Perrine* c. s. te New-York een schip van 2200 tonnen, waarin eene *Ericon*'sche machine zal worden geplaatst. In plaats van door stoom wordt thans het vaartuig door heete lucht in beweging gebragt. In 24 uren vereischt eene calorische machine van 60 paardenkracht slechts 960 pond steenkolen. Bij deze geringe hoeveelheid steenkolen, vordert de machine kleine ruimte, terwijl al het gevaar van springen heeft opgehouden. Het eenige gevaar, dat er kan bestaan, is, dat er gebrek is aan warme lucht en dat dus de machine stilstaat. Hoe der zake kundige menschen over deze machine oordeelen getuigen de volgende woorden van den bekenden scherpzinnigen Amerikaan *Hunt:*

„Slechts kort heeft de stoom zijne geweldige kracht getoond. De negentiende eeuw zag hem eerst in zijne kindschheid en naauwelijks was de eerste helft dier eeuw voorbijgegaan, of hij had reeds de mannelijke sterkte. In deze spanne tijds heeft hij aan de geschiedenis der menschheid een nieuw karakter gegeven; hij heeft eene grootsche taak vervuld. *Maar nu ook is zijn einde daar; de roeping van den stoom is ten einde!* Was hij een nuttige slaaf, gevaarlijk was hij tevens."

En na uitlegging der machine gaat bij voort:

„De wereld zal in blijde opgetogenheid staan over deze machine, die in grootsche resultaten door geene andere uitvinding wordt geëvenaard. Merkwaardig en van groote waarde is de electrische telegraaf, maar in practisch gewigt en beteekenis zal zij verre bij deze beweegbare kracht achter staan. De mensch is nog niet in staat, om den invloed te berekenen, dien deze uitvinding op den maatschappelijken toestand en, vóór alles, op den handel zal uitoefenen. Welhaast zal zij op de zeeën hare proef doen en op den oceaan des handels sterke arm en regter hand zijn, en met volle zekerheid durft men aannemen, dat een schip van 2000 tonnen en voorzien van Ericson'sche machines, voor de vaart van St. Francisco naar China en terug, minder kolen noodig heeft, dan thans eene stoomboot voor eene gewone reis over den Atlantischen oceaan."

Ook professor *Stein* te Kiel sprak onlangs een zeer gunstig oordeel uit over eene calorische machine van *Prehn.*

Van hoe onberekenbaar veel nut deze uitvinding weder zal worden is nog niet te doorzien; men moet hier te lande evenwel te meer worden overtuigd van de noodzakelijkheid, dat met ijver voordeel worde getrokken, van wat in den vreemde reeds volle toepassing heeft gevonden.

— De *Augsb. Allgem. Zeit.* levert een overzigt der universiteiten in Duitschland en Zwitserland. Beide landen tellen 28 Hoogescholen, die in de orde van het aantal studerenden elkaâr aldus volgen: Weenen, Berlijn, Munchen, Praag, Bonn, Breslau, Leipzig, Wurzburg, Tubingen, Heidelberg, Göttingen, Halle, Jena, Gieszen, Erlangen, Gratz, Königsberg, Freiburg, Marburg, Munster, Olmutz, Innsbruck, Greifswalde, Zurich, Bern, Kiel, Rostock en Basel. Deze tellen gezamelijk 18,810 studenten, waarvan 17,060 op de registers zijn ingeschreven en 1750 niet. Door elkander studeren dus 609 jongelui op elke Akademie; 't verschil is in de werkelijkheid echter groot, want Weenen heeft 2630 en Basel slechts 65 studenten. Op de Pruissische universiteiten waren in 't laatste vierendeel jaar 5562 studenten, als te Berlijn 2071, Bonn 1012, Breslau 864, Halle 670, Königsberg 339, Munster 302 en Greifswalde 204. — Het getal hoogleeraren bedraagt aan de gezamentlijke 28 universiteiten 1666, waarvan 851 gewone, 348 buitengewone, 40 honoraire en 427 privaatdocenten. Onder al de Akademiën bezit Berlijn de meeste leeraren, namelijk 164.

— In de model republiek der Vereenigde Staten van Amerika wordt één menschenstam, de slaven namentlijk, nog als koopwaar behandeld. Dagelijks leest men in de dagbladen advertentien dienaangaande. Onder anderen in de *National-Intelligencer:*

„Men vraagt te koop 5000 zwarte menschen. Ik zal ze kontant betalen en tegen den hoogsten prijs. De koopen geschieden met goede bewijzen van eigendom, het zij dat ze slaven voor hun leven of voor bepaalden tijd zijn, het zij dat ze bij groote of kleine familie behooren of alleen zijn. Ik koop ook negers, die het land niet mogen worden uitgevoerd en goede borgen hebben. Men zal de familien niet scheiden zoo als het de gewoonte is. De personen, die slaven te verkoopen hebben, worden verzocht, bij mij te komen. *G. N. Denning*, nº. 18, *rue Frederick*, te Baltimore."

„Te koop eene schoone volwassene Vrouw. Zij treedt in haar 16e jaar en is bij eene fatsoenlijke familie, te Maryland, opgevoed. Men verkoopt ze niet, om dat ze gebreken heeft, maar alleen om dat de eigenaar haar kan missen. Adres te C. v. D. *hotel Gadesby.*"

Hellevoetsluis 15 Nov.

Den 14. is naar zee gezeild Maracaïbo, kapt. *Kool*, naar Curaçao.

Aangekomen Dankbaarheid, kapt. *Drent*, van Batavia.

ADVERTENTIEN.

(98) *** Het Dochtertje, ons den 4 Augustus ll. geboren, nam God heden tot zich.

Jutphaas, C. G. CRAMER.
15 November 1852. F. C. VAN DER WOLK.

Eenige kennisgeving.

---

(89) *** Heden ontsliep zacht en kalm onze hartelijk geliefde Moeder en Behuwdmoeder, J. VAN WIJK, wed. D. MOLENKAMP, in den ouderdom van 73 jaren.

G. MOLENKAMP.
Delft, H. H. MOLENKAMP,
15 November 1852. VAN DER MANDELE.
A. G. MOLENKAMP.

Deze diene tevens tot byzondere kennisgeving.

CASINO.

(98) *** H. H. Leden worden verzocht bijeen te komen op Dingsdag den 23. November, des namiddags ten 2 ure, in de Zaal naast den Schouwburg

Rekening en verantwoording over het vorige jaar.
Verkiezing van Commissarissen.
Ballotage.

H. H., die als Lid wenschen voorgesteld te worden, gelieven zich te vervoegen bij den ondergeteekende.

Namens Commissarisen,
P. C. N. VAN DE POLL,
Secretaris.

OPROEPING VAN ERFGENAMEN.

(98) *** Degenen, welke in geval van *ab intestato* overlijden van BARTJE VAN EIJK, onlangs te *Gerverskop* overleden, tot hare nalatenschap zouden geregtigd geweest zijn, worden uitgenoodigd, voorzien van de vereischte bewijsstukken, in hun belang, zich in persoon of met franko brieven vóór of uiterlijk op den 1. December 1852, te vervoegen ten kantore van den Notaris VAN GEIJTENBEEK, te Harmelen.

---

(98) *** HOUTVERKOOPING op de Ridderhofstad *Guntersteín*, te Breukelen, op Maandag den 22 November 1852, des voormiddags ten 10 ure, ten overstaan van den Notaris N. FRANÇOIS SNEL, van 120 zware Populieren BOOMEN en 5 extra zware Kastanje BOOMEN, HAKHOUT en TEEN.

De Boomen kunnen zeer gemakkelijk te water worden vervoerd.

---

(28) *** Op Donderdag 25. November 1852, des voormiddags ten elf ure, zal door den Notaris VAN STEIJN, in het *Huis ten Halve*, op den Berg te Soest, publiek worden geveild en verkocht: Een perceel BOUWLAND en DRIEST, groot ruim 1 B. 28 R., gelegen aan den nieuwen Straatweg naar Soest, zeer geschikt tot het opbouwen van Woningen.

Nadere informatien zijn te bekomen bij DIRK WESTERVELD, op den Berg te Soest, en bij bovengenoemden Notaris. Brieven franco.

HOUTVERKOOPING

(98) *** op *Elzenburg*, in de Hoogeweide, nabij Utrecht, Dingsdag 30 November 1852, des morgens 10 ure, van ongeveer 250 zware gave Iepen, Essen, Wilgen, Linden en APPELBOOMEN, waaronder geschikt tot werkhout.

---

(98) *** Op Dingsdag, den 30 November 1852, en volgende dagen, zal ten Kantore van het STADS-VENDUHUIS aan de Mariaplaats te Utrecht, de gewone *DRIE MAANDELIJKSCHE VERKOOPING* worden gehouden van velerhande MEUBELEN en andere ROERENDE GOEDEREN; waaronder eene belangrijke hoeveelheid GOEDEREN, behoorende tot den *failliet en Boedel van Ferdinand Meijer*, winkelier in het Verkoophuis in de Choorstraat, hoek van den Steenweg, alhier; breeder bij aanplakbilletten vermeld en op Maandag 29 November ten kantore voornoemd te bezigtigen.

De hier bij te voegen Goederen worden van heden af tot DONDERDAG 25 NOVEMBER aangenomen.

TE HUUR,

(98) *** Eene Gemeubeleerde BOVEN VOOR- en SLAAPKAMER, des verkiezende, ook eene BENEDEN VOORKAMER, in een gesloten Huis, staande aan het Vreeburg te Utrecht. Terstond of later te aanvaarden. Nader te bevragen in den Boekhandel van de Wed. *M. Meider*, Vischmarkt te Utrecht.

---

(38) *** De ondergeteekende als Correspondent aangesteld zijnde van de *Assurantie-Maatschappij voor Brand en Binnenlandsche Vaart*, gevestigd te Amsterdam, neemt alzoo in die betrekking aan, alle posten zoo voor brand tegen vaste Premiën, als de risico's op Schepen en Goederen langs den Rijn en alle rivieren en stroomen, welke binnen ons land uitwateren.

Zich in die betrekking aanbevelende, gelieve men zich te addresseren aan de Neude te Utrecht, Wijk G, No. 60. J. KIERS Jr.

WINTERDIENST.

STOOMBOOT-DIENST

TUSSCHEN

CULENBORG, VREESWIJK EN ROTTERDAM

EN TUSSCHENLIGGENDE PLAATSEN

EN TERUG,

MET HET STOOMSCHIP *DE STAD CULENBORG*

(98) *** Van Culenborg des Maandags morgens ten 4 1/2 ure;
van Vreeswijk, des Maandags morgens, ten 5 1/2 ure.
Andere dagen, uitgezonderd des Zondags,
van Culenborg 's morgens ten 7 1/2 ure;
van Vreeswijk 's morgens ten 8 1/2 ure,
om te Rotterdam aan te komen 's maandags voor 9 ure, en de andere dagen voor 11 1/2 ure.

Van Rotterdam iederen dag, uitgezonderd des Zondags, 's namiddags ten 1 ure, om te Vreeswijk aan te komen ten 5 ure.

In correspondentie met de Spoortreinen van Utrecht. naar Amsterdam en Arnhem en met de Diligence-onderneming op Amersfoort van A. VAN NIMWEGEN.

Nadere inlichtingen worden gegeven bij de Agenten, als: te *Utrecht*, bij A. DE GROOT, in *de liggende Os*, op het Vreeburg, alwaar de diligence voor *Vreeswijk* zal vertrekken 's Maandags morgens ten 4 1/2 ure; de overige dagen ten 7 1/2 ure, en bij MAARSCHALKERWAARD, buiten de Tolsteegpoort, alwaar de Barge afvaart.

(98) *** DE PILLEN VAN HOLLOWAY gebruike men voor aamborstigheid, verouderde hoest en andere aandoeningen der borst. De heilzame uitwerking dezer pillen in alle mogelijke gevallen van borstkwalen, hetzij dezelve voortspruiten uit aamborstigheid, verouderde hoest of gevatte koude is thans zoo zeer bevestigd door eene menigte lieden zoo in ons vaderland als in andere landen, dat de *Holloways* pillen het meest gezochte geneesmiddel voor dergelijke ziekten geworden zijn. Eenige weinige dosis neemt spoedig zulke aandoeningen weg en werkt zeer voordeelig op de long. Om echter de uitwerking meer te bevorderen behoort men elken avond een weinig van de zalf op de borst in te wrijven.

Zijn op *franco* aanvragen à contant te bekomen bij de Wed. A. P. MILIUS, te Utrecht, bij den Heer G. C. T. VAN DE ROEMER, te Amersfoort, en bij den Heer J. STRAATMAN, Hoofd-Depôthouder te 's Hertogenbosch, alsmede te Londen, Strand 244 Holloway's-etablissement

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt, Doosjes Pillen à *f* 0,90, *f* 2,10, *f* 3,30, *f* 7,75, *f* 15,50. *f* 23,50. Potjes Zalf à *f* 0,90, *f* 2,10, *f* 3,30, enz.

---

(98) *** G. T. N. SURINGAR, te *Leeuwarden*, geeft uit en heeft alom verkrijgbaar gesteld:

DE OVERWINNENDE KRAGHT

VAN HET

EVANGELISCH GELOOF.

KERKELIJKE REDE, *uitgesproken in de Algemeene Vergadering van de* EVANGELISCHE GUSTAAF-ADOLF VEREENIGING *op den 9. September 1852, over* I JOH. V: 4, *door*

Dr. DANIEL SCHENKEL,

Hoogleeraar in de Godgeleerdheid te Heidelberg.

Prijs 20 Cents.

Magazijn van Pelterijen.

(98) *** N. HEIMANS, Zadelstraat, 2e huis van de Lijnmarkt, verwittigt hare geëerde begunstigers, dat zij ruim voorzien is van alles, wat het Vak van Pelterijen vereischt; zeer geschikt tot *St. Nicolaas-* en *Nieuwjaars-Cadeaux*. Vermaakt alle soorten van Bont en wascht Dons gelijk nieuw; beveelt zich minzaam aan.

---

(98) *** Bij W. F. DANNENFELSER te Utrecht verscheen:

HET BEGINSEL

VAN HET

PROTESTANTISME.

Met bepaald terugzigt op en Beoordeeling van hetgeen in den laatsten tijd aangaande dit onderwerp is in het licht verschenen, door

Dr. DANIEL SCHENKEL, *f* 1.30.

Voorts:

WAARNEMINGEN, gedaan op het Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Nov.	Uren.	Wind-rigting.	Wind-kr.	Barom. bij 0°	Ther. F.	Afwijk. d. temp.	Vochtigh.	Gev. regen	Aanmerkingen.
				mm					
14	8	no.	0	749,63	31,8		9.95	0	Bewolkt.
	2	ono.	1	49,39	36.7	— 7.0	87	0	Betrokken.
	10	zo.	0	48,11	38,8		98	0.2	Id.; regen.
15	8	z.	2	43,72	47,3		97	2.6	Bewolkt.
	2	z.	3	42,69	54,1	+ 8.1	84	0.4	Id.
	10	zzo.	1	42,28	49,3		90	0	Betrokken.

KOERS VAN HET GELD.

BELEENING 2 1/2. PROLONGATIE 3. DISCONTO 2.

PRIJZEN DER EFFECTEN.

AMSTERDAM 15 Nov. 1852.

OMSCHRIJVING.			volgens de Societ. tot nut des Obligatie-Handels. van	tot	gebl.
NEDERLAND.					
Werkel. Schuld. . . .	2 1/2	pCt.	63 13/16	64	63 15/16
dito dito	3	„	76 11/10	76 7/8	76 7/8
dito dito	4	„	95 1/8	95 5/16	95 5/16
Oost-Ind. Leening . .	4	„	94 11/16		
FRANKRIJK					
Certificaten	3	pCt.	78 1/2	78 13/16	78 15/16
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en Comp.*	5	pCt.	107 5/8	107 7/8	107 7/8
Obligat. 1828 en 1829	5	„	106 1/2	106 5/8	
Certificat. 1831 & 1833	5	„	96 3/4		
Certificaten 1840 . . .	4	pCt.	91 1/2	91 5/8	
Certificaten bij *Stieglitz*	4	„	91 1/8		
dito Adm. te Londen	4 1/2	„	101 3/4		
Inschr. in Asssign. . .	6	„	70 11/16		
Certific. van Assign. .	6	„	71 1/4		
POLEN.					
Aand. 1835, fl. 500, *f*			162 1/4		
Obligatien	4	pCt.	85 3/8		
SPANJE.					
Obligatien	1	„	24 3/4	24 7/8	
dito	3	„	51 1/4	51 3/8	51 1/4
Binnenl. Schuld. . . .	3	„	45 5/16	45 3/8	45 5/16
Amortisatie-Bill			6 1/4	6 5/16	
Bewijzen Coupons			3 5/8	3 11/16	
OOSTENRIJK.					
Oblig. bij *Goll & C°.*	4	pCt.	69 3/4		
Oblig. Metaliek	5	pCt.	77 1/4	77 9/16	
dito dito N.	5	„	90 1/2		
dito dito	2 1/2	„	40 3/8		
BELGIE.					
Certific. bij *Rotschild*	2 1/2	„	52 5/16		
BRAZILIE.					
Geld. 1824, £ 100 .	5	pCt.	99	99 1/4	
PORTUGAL.					
te Londen	4	pCt.	41 3/8		
Binnenl. à 1 conto . .	5	„	37 1/8		
AMERIKA.					
Grenada, Oblig. . . .	2 1/4	pCt.	20 1/2	21	
N. Mexic. Oblig. 1851	3	pCt.	24 13/16	25	24 15/16
Noord-Amerik Amst. Bank-Act.			4 1/16		

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Comp.

BIJVOEGSEL VAN DE UTRECHTSCHE COURANT VAN WOENSDAG 17 NOVEMBER 1852.

(Vervolg en slot van het vorige.)

De heer *Boer* geeft den Voorzitter toe, dat het hier een moeijelijk vraagstuk geldt. De kwestie, welke zich hier eigentlijk opdoet, en door den heer *Voorduin* is geopperd, komt hierop neer, dat de meeste, zoo niet alle heffingen op de 4e afd. voorkomende, beschouwd kunnen worden als plaatselijke belastingen, en als zoodanig volgens art. 232 der gemeente-wet moeten gereduceerd worden. De meeste artt. vallen in de uitdrukkelijke termen dier wet, en wanneer men nu de ontvangposten alhier vergelijkt met hetgeen deswege in uitgaaf is uitgetrokken, dan is de ontvangst aanzienlijk, veel hooger dan de uitgaaf, b. v. de markten zijn in uitgaaf gebragt op f 2600, en in ontvang op f 6000, de sluis te Vreeswijk in uitgaaf f 5300, in ontvangst f 12450, enz. Al deze posten, die toch als plaatsel. belastingen moeten beschouwd worden, zullen dus moeten verminderd worden, hetgeen, wanneer men daartoe thans moest overgaan, tot groote moeijelijkheid in deze begrooting aanleiding zoude geven. Die moeijelijkheid, welke ook door den heer *Voorduin* is opgemerkt, zal echter eerst binnen 5 jaren moeten worden opgelost, dus er is nog tijd, om er rijpelijk over na te denken. Van dien kant is er alzoo voor het oogenblik geen bezwaar, en het komt Spr. nu beter voor, om dit punt ter sprake te brengen, wanneer er eene algemeene herziening van het belastingstelsel plaats heeft. Hij zou zich intusschen wel eenigzins bezwaard gevoelen, om sommige der hier vermelde posten naar eene andere afdeeling over te brengen, want hij kan zich niet zoo volkomen vereenigen met het oordeel, dat de Stad onder eenige andere titels zulke regten kan heffen, met de Gem. wet onbestaanbaar. Door dit te erkennen zou men op eene indirekte wijze de bepalingen der wet op zijde gaan, en heffingen doen, in strijd met de wet. Wanneer men den geest der wet nagaat, zegt Spr. verder, dan ziet men, dat men bij dergelijke heffingen niet hooger kan gaan dan noodig is, om de onkosten te dekken. Dit beginsel vloeit voort uit de grondwet, en strekt, om het verkeer tusschen de provincien en gemeenten zoo vrij en gemakkelijk mogelijk te maken. Daarom zou Spr. zich bezwaard achten iets aan te nemen, 't welk dat groote beginsel van den wetgever tot een blooten klank zoude reduceren. Men moet hier, volgens Spr., ook wel letten op de algemeenheid der bewoordingen van art. 232 der gemeentewet, dat voor zijn gevoelen schijnt te pleiten.

De Burgemeester merkt op, dat het er hier wel iets toe afdoet, of men de bedoelde regten hier plaatst en dus als belastingen beschouwt; in dit laatste geval moeten ze met de belastingen worden herzien.

Het komt den heer *de Vos* voor, dat het als geene onverschillige zaak is te beschouwen. De nieuwe begrooting, zoo als die thans in behandeling is, zegt Spr., is op de leest der nieuwe wet geschoeid. Wanneer men ziet, dat art. 240 der Gem. wet bepaalt, welke belastingen men heffen kan, dan behooren de loonen en regten, bij art. 238 bedoeld, ook hieronder, en juist het opschrift dezer afdeeling luidt alzoo. Wanneer men de zaak dus laat, zoo als ze hier is, dan brengt men ze onder de termen van art. 238, en dit voor te komen was het doel van zijn amendement, omdat het bij Spr. vaststaat, dat art. 238 niet anders kan worden toegepast, dan op regten en loonen, welke de gemeente binnen haar ressort int, maar wat buiten de gemeente gelegen is, behoort hier niet onder. Op regten, waarvan private personen eigenaren kunnen zijn, behoort niet te worden toegepast art. 238. Spr. vraagt, of de Stad bevoegd is, om hare regten op de sluisgelden aan de Nieuwersluis en de sluis te Vreeswijk te verkoopen? Zoo ja, dan zijn dit regten in *commercio*, en wanneer een privaat persoon niet onder art. 238 der Gem. wet kan vallen, dan behoort de Gemeente in die gevallen er ook niet onder. Die privaat persoon staat onder de algemeene wet, maar is niet onderworpen aan de Gem. wet. Spr. ziet niet in, waarom de sluisgelden, alleen, omdat ze winst aanbrengen, moeten worden verminderd, dat is niet conform de wet. Doch dit is hier de kwestie niet. Hier behoort alleen in het oog te worden gehouden, dat, wanneer de Raad die posten op deze afdeeling laat staan, hij erkent, dat ze als belastingen moeten beschouwd worden.

De heer *v. Asch v. Wijck* zegt, dat de bewoordingen van art. 238 zeer algemeen zijn, ja zelfs zoo algemeen, dat niets er aan kan ontsnappen. Uit vrees van iets te vergeten, staat er: «andere gelden, voor het gebruik, enz." Indien men echter dit artikel in dien algemeenen zin uitlegt, dan zou men tot het ongerijmde komen, dan zou er ook onder gebragt kunnen worden huur van gebouwde en ongebouwde eigendommen, grasverpachting, enz. Wat meer is, men zou er ook de inschrijvingen op het grootboek onder kunnen brengen. Indien nu dit alles als belasting te beschouwen ware, dan zou de Stad bijv. eene belasting heffen van het rijk; dit is toch niet aan te nemen. Spr. gelooft, dat dit artikel niet in zoo algemeenen zin moet worden uitgelegd, en deelt in het denkbeeld van den heer *de Vos*, om de posten, waarvan thans sprake is, over te brengen naar hoofdstuk III, gelijk mede al zoodanige posten, waaromtrent eenigen twijfel zoude kunnen bestaan, want mogt het noodzakelijk zijn, dan ware het beter ze later weder op afd. VI terug te brengen.

De heer *Ackersdijck* merkt op, dat ook in de Kamers der Staten generaal de moeijelijkheid van dit onderwerp gevoeld werd. Wat echter de behandeling voor het oogenblik betreft, Spr. zou huiverig zijn, het amendement van den heer *de Vos* tot rigtsnoer aan te nemen. De gronden mogen aannemelijk schijnen, doch als men de zaak nader onderzoekt, kan zij de kritiek niet volkomen doorstaan. Spr. meent, dat, wanneer men onderscheid wil maken tusschen publiek en privaat regt, men de historie te hulp moet roepen. Er is een tijd geweest, dat men die regten algemeen vermengde. Al had de gemeente een regt op een publieken weg *gekocht*, kan het toch geen privaat regt worden. Wanneer men in de waterschappen komt, dan stuit men gedurig op beweerde verkregene regten, die men privaatregten noemt, terwijl zij uit hun aard tot het publiek regt behooren. Spr. acht het niet voorzigtig, om datgene tot privaat regt te brengen, wat het niet is; omtrent geen van die opgenoemde posten zoude hij onvoorwaardelijk durven beweren, dat zij privaat eigendom van de Stad zijn. Een punt is hier als beslissend voorgesteld, zegt Spr., namentlijk: wanneer het is buiten de gemeente. Dit geeft niet de minste verandering. Als een publiek regt kon verkocht worden, is het daardoor geen privaat eigendom geworden. Het maakt hier niets uit, of een regt buiten of binnen eene gemeente wordt geheven, om het als publiek of als privaat regt te beschouwen. Spr. merkt op, dat men het als eene niet ongewone anomalie beschouwen moet, dat eene gemeente in eene andere een regt heft. Wanneer de Raad het goedvond in Amsterdam een publiek werk te maken, dan zoude het daardoor geen privaat regt worden, en dat werk zou dan niet aan de regels van het publieke regt kunnen onttrokken worden. — Spr. wenscht nog maar met een enkel woord te zeggen, dat aan Tiel niet betwist is de heffing van het veergeld, doch de gemeente Tiel had straffen bepaald, en die konde zij niet buiten de gemeente uitstrekken, veel minder op onderwerpen van algemeen bestuur toepassen. Wat van Hardinxsveld en Werkendam gezegd is, zou ook het tegenovergestelde bewijzen van de bewering omtrent de eigenschap van privaat regt, toegepast op sluisgelden, enz. — Ten opzigte het aangevoerde door den heer *v. Asch v. Wijck* over huur, moet Spr. nog opmerken, dat dit niet onder publiek gebruik behoort. Wanneer de Raad hier wil ziften, vreest Spr., dat hij zal te weeg brengen, dat de begrooting wordt terug gezonden. Met die overbrenging op een ander hoofdstuk zou ook toch de zaak niet beslist zijn. Spr. acht het dus beter, dat Burg. en Weth. bij de toezending der begr. aan Ged. Staten, de mededeeling voegden, dat er opzigtens deze posten verschillende beschouwingen ontstaan zijn, en dat de Raad, bij het regelen der belastingen, nader wenscht na te gaan wat zij beschouwt als publiek en wat als privaat regt, om naar die beschouwing de zaak in eene volgende begrooting te regelen.

De heer *van Lier* heeft de onderwerpelijke vraag te regt interessant hooren noemen; moeijelijk acht hij hare beantwoording echter niet. Art. 238 der Gemeente-wet wijst duidelijk aan, wat voor plaatselijke belasting wordt gehouden of daarmede, voor de toepassing der wet, gelijkgesteld wordt; onder de bedoelde objecten nu vindt men ook brug- en sluisgelden opgenoemd, in naam en ten behoeve der gemeente gevorderd wordende; de wet onderscheidt niet, of de heffing plaats heeft *in* of *buiten* de gemeente; de door enkele sprekers gemaakte distinctie is dus onaannemelijk, en in strijd met de wettelijke verordeningen. Volgens art. 238 der Gemeente-wet kan de gemeente slechts *jure publico* belastingen heffen. Men mag niet uit het oog verliezen, dat de gemeente-wet, volgens dewelke de tegenwoordige begrooting wordt opgemaakt, eene geheel nieuwe orde van zaken, wat het gemeentewezen betreft, heeft ingevoerd; alle questiën onder hare werking en over hare toepassing ontstaan moeten derhalve uit en door die wet verklaard en opgelost worden. Spreker wil niet ontkennen, dat de Gemeente, *quá talis*, ook private regten en bezittingen kan hebben, doch hiervan is thans geene sprake. Art. 238 gem. wet is daarop niet van toepassing; het aangevoerde voorbeeld, namelijk de huur van een huis, zijnde stads eigendom, door de stad aan een privaat persoon verhuurd, is daarom ook niet gelukkig gekozen, juist omdat deze handeling is zuiver *privati juris* en niet valt onder de objecten, in het aangeh. wetsart. vermeld.

De heer *de Vos* zegt, dat juist die distinctie, of de stad die regten als private of publieke regten beschouwt, er op aankomt; van veel minder belang toch is het, uit welken grond die regten voortkomen. Men moet de tollen en sluizen niet gelijk stellen met tafels of stoelen. Al komt een privaat persoon het eigendom toe van een tol, dan zal hij de regten niet naar goedvinden kunnen heffen, doch dit neemt niet weg, dat hij bezit uit privaat regt en niet uit publiek regt. In de zaak van Thiel, zegt Spr., wordt wel degelijk de distinctie aangenomen, dat het Gem. bestuur ten opzigte van een overzetveer, buiten het ressort der Gemeente gelegen, niet optreedt als publiek ligchaam, maar als privaat persoon, die een regt van overzetveer bezit. De regering zelve heeft dus het regt eener Gemeente om de regten van een veersluis, tol, enz. buiten haar ressort gelegen te heffen, als een privaat regt beschouwd, aan de Gemeente toekomende als zedelijk ligchaam, op gelijke wijze als zulks aan een privaat persoon kan toekomen. De tarieven, waarna die regten of loonen worden geheven, kunnen aan de Rijks wetten of algemeene verordeningen onderworpen zijn, doch daarop kan men onmogelijk art. 238 der Gem. wet toepassen.

De heer *Ackersdijck* verzoekt, dat de Raad zijn voorstel als sub-amendement moge aannemen.

De Voorzitter zegt, dat het zijns erachtens niet is aan te nemen, dat de wetgever gewild heeft, dat, wat de gemeente door belangrijke opofferingen verkregen heeft, tegen een gering bedrag zou moeten openstellen voor het publiek. Spr. kent den wetgever de bevoegdheid hiertoe niet toe. De grondwet zegt, dat men niet van zijn eigendom kan ontzet worden, dan tegen behoorlijke schadeloosstelling. Vooronderstelt men, zegt Spr., dat de gemeente een spoorweg heeft doen aanleggen, en dat die goed ging, zou de regering dan het regt hebben om te zeggen: «gij moogt er geen winsten meer van trekken?" terwijl, wanneer het slecht ging, zij moeijelijk zou te bewegen zijn, om de prijzen hooger op te voeren. Men denke zich, dat eene Gemeente, die de risico op zich nam, er 50 jaren lang schade aan gehad heeft, en nu eenig voordeel begon te trekken; dan kan men toch moeijelijk aannemen, dat de wetgeving zou vorderen, dat de prijzen moesten verminderd worden. Spr. meent ten slotte, dat, wanneer men posten overbrengt, het eene critische beschouwing zal vereischen, of deze allen en of niet anderen behooren te worden overgebragt, zoodat het hem dus veiliger voorkomt, het voorstel van den heer *Ackersdijck* aan te nemen.

De heer *Verloren* voert aan, dat, wat Tiel betreft het van belang is, dat een onderzoek in het werk worde gesteld, om te weten waarin dat regt bestaat. Het is toch niets anders dan eene belasting. Men hebbe wel onderscheid te maken tusschen een regt van tol en de uitoefening van hetzelve, hetwelk altoos aan het staatsregt onderworpen blijft.

De heer *Boer* blijft tegen het overbrengen. Indien het private regten waren, dan zou nog de vraag ontstaan, zegt Spr., zullen wij ze thans wel bij de private regten kunnen brengen? Die grond is alleen afdoende om hem tegen het voorstel van den heer *de Vos* te stemmen; voor eerst heeft de voorsteller te veel voorbij gezien, dat die regten, welke de stad jure privato verkregen heeft, hier wel degelijk in de uitoefening juris publici zijn geworden. Die uitoefening mag niet aandruischen tegen algemeene beginselen Te Tiel heeft dit juist plaats gehad, want de gemeente-wetgever was daar op de plaats gekomen van den algemeenen wetgever. Wanneer men van privaat regt spreekt, dan moet men wel zeker de overtuiging hebben, welke posten daar hieronder zijn te verstaan, en Spr. meent, dat de Raad thans niet bij magte is daarover genoegzaam ten opzigte de bedoelde posten te oordeelen.

De heer *v. Lier* doet nog opmerken, dat de *aard* der inkomsten geenszins wordt veranderd door beperkingen, welke aan de uitoefening van het regt tot heffing, op hooger gezag, zijn of worden verbonden, even zoo min als de eigendom van bijzondere personen van aard kan veranderen, door de restrictien, welke de wet (art. 625 B. W.) aan de uitoefening der regten des eigenaars, hetzij ten algemeenen of ten privaten nutte heeft verbonden.

De Burg. heeft uit de gevoerde discussiën nog niet zooveel licht bekomen, dat hem de zaak duidelijk genoeg geworden is, om eene bepaalde distinctie te maken. Spr. gelooft met den heer *de Vos*, dat de hier voorkomende posten eigenaardiger behooren op het 3e hoofdst. Bij hem bestaat echter de vrees, dat, wanneer men slechts een gedeelte overbrengt, men daaruit verkeerde gevolgtrekkingen zal kunnen afleiden. Spr. acht dus eene protestatie, zooals ze is voorgesteld het aannemelijkste.

De heer *de Vos* wil wel toegeven, dat men door eene protestatie in zijn geheel zou kunnen blijven, doch zou dan wenschen, dat aan Gedep. Staten zou worden gemeld, dat de stad door deze plaatsing van alle deze zaken onder deze IVe afdeeling, niet wil geacht worden dezelve allen als tot de belastingen behoorende te beschouwen.

De heer *Ackersdijck* zou het beter vinden, den geest van zijn voorstel te behouden, en dat aan Burg. en Weth. wierd opgedragen over de juiste bewoordingen nog nader te overleggen.

De heer *de Vos* trekt nu zijn amendement, in het begin dezer discussiën gedaan, in, waarna het amendement van den heer *Ackersdijck* in laatstgemelden zin gewijzigd zonder omvraag wordt aangenomen.

Art. 4. Opbrengst van doorvaartregten, haven-, kraan-, sluis-, brug-, kade- en veergelden, wik-, weeg-, meet- en keurloonen, marktgelden en dergelijke, waarvan de invordering bij gaardering geschiedt.

De heer *v. Asch v. Wijck* vraagt of aan de Catharijnebrug geen doorvaartregten geheven worden, waarop door den Voorzitter wordt geantwoord, dat de schippers slechts eene kleine vergoeding aan den ophaalder plegen te geven.

Dezelfde Spreker merkt nog op, en wordt hierin door den heer *v. Veersen* ondersteund, dat de ophaling dier brug dikwerf geschiedt juist even voor dat een spoortrein zal afgaan, hetgeen een groot ongerief veroorzaakt. Hij wenscht, dat hierop gelet en aan den met de ophaling der brug belaste beambte eene instructie dienovereenkomstig gegeven moge worden.

De Burg. zegt, dat de instructie voor den brugophaler luidt, dat in die gevallen de schippers zich moeten haasten.

Na eenige woordenwisseling over de kwestie van bruggelden in het algemeen, waaraan de heeren *Ackersdijck*, *Kien* en *v. d. Heuvel* deel nemen, wordt overgegaan tot de behandeling van het volgende art.

Art. 5. Retributien voor het gebruik der algemeene burgerlijke begraafplaats *f* 7.000.

De heer *Ackersdijck* wenscht, dat deze post een punt van ernstige overweging uitmake bij Burg. en Weth., waarop door den Burg. wordt opgemerkt, dat deze zaak in provisionelen toestand verkeert, en toch moet worden herzien.

HOOFDSTUK V. Ontvangsten van verschillenden aard en toevallige baten.

De Burg. stelt voor hieronder te brengen een art.: retributien van het Rijk voor het gebruik van stallen enz. ad *f* 1600.

Art. 1. Aankomende gelden van onderscheidene Departementen van algemeen bestuur, wegens het verstrekken van transportmiddelen. *f* 300,00.

De Comm. stelt voor dezen post te brengen op *f* 550. Wordt conform besloten.

De heer *Ackersdijck* stelt voor op art. 9 te laten volgen een art. 10, getiteld: »terug bekomen gelden van de geref. diaconie" pro memorie.

Door de heeren *v. d. Heuvel*, *Kien*, *de Vos* en *Schuller* wordt hierover het woord gevoerd, waarna het voorstel met 16 tegen 4 stemmen wordt aangenomen. Tegen de heeren *v. Beeck Calkoen*, *Schuller*, *v. Ittersum* en *Hinlópen*.

De heer *Ackersdijck* wenscht nog een art. hierbij gevoegd te zien, voor de gelden, welke de bank van leening oplevert. Spr. beweert, dat de bank van leening, volgens de bestaande wetgeving, aan de stad behoort en slechts op twee wijzen kan worden bestuurd: 1°. of voor rekening van de stad; 2°. of bij verpachting of concessie tegen eene uitkeering. In beide gevallen moet hetgeen de bank oplevert op de begrooting geplaatst worden. Hierin wordt geen verandering doordat de Raad reeds vooraf heeft bestemd waarvoor die inkomsten zullen worden besteed; ook niet dat die inkomsten onmiddelijk door de aalmoezenierskamer worden ontvangen. Art. 204 der gemeentewet laat hieromtrent, volgens den Spr., geen twijfel. Hierover voeren het woord de heeren *v. d. Heuvel*, *Kien*, *Verloren*, *Walland* en *de Vos*, waarna het voorstel met 14 tegen 6 stemmen wordt verworpen. Voor de heeren *Boer*, *v. d. Heuvel*, *Ackersdijck*, *v. Lier*, *Karsten* en *Schuurman*.

Daarmede is thans de behandeling der begrooting afgeloopen.

Zitting der Prov. Staten

van Dingsdag den 9. November.

Tegenwoordig zijn 39 leden. Afwezig de heeren *F. van de Poll* en *Strick van Linschoten.*

Wordt gelezen eene missive van de verzorgers der Technische School binnen Utrecht, waarin die heeren hunnen dank betuigen voor de provinciale subsidie, voor 1853. — Voor informatie.

Wordt gelezen een brief van het Collegie van den Lekdijk bovendams, behelzende bezwaren tegen het bij deze vergadering ingebragte reglement op het onderhoud en het gebruik der wegen in deze provincie.

De Voorzitter stelt voor, dit stuk ter griffie neder te leggen, en bij de behandeling van voorzegd reglement er gebruik van te maken.

De heer *van Hoytema* doet een voorstel, om dit stuk bij afschrift naar de afdeelingen te verzenden.

In omvraag wordt dit voorstel met 23 tegen 16 stemmen verworpen. Vóór de heeren *de Heus*, *Taets van Amerongen*, *van Winsheym*, *van Berkel*, *P. de Beaufort*, *van Hoytema*, *A. J. de Beaufort*, *de Louter*, *P. van de Poll*, *van der Poel*, *Munnicks van Cleeff*, *van Veersen*, *van Ittersum*, *van Asch van Wijck*, *Vos* en *Broers*.

Het voorstel van den Voorzitter wordt daarna zonder omvraag goedgekeurd.

De heer *van Asch van Wijck* brengt rapport uit, namens de Commissie, belast met het adres van het Genootschap voor Landbouw en Kruidkunde, houdende aanvraag, om eene provinciale subsidie voor eene in 1853 te houden vee-tentoonstelling, met begeleidend advies van de Provinciale Commissie van Landbouw. De Commissie concludeert tot het verleenen van de aangevraagde subsidie, ad *f* 500.—.

De heer *Spengler* brengt rapport uit, namens de Commissie belast met de missives van Z. Exc. den Minister van binnenlandsche zaken en van Gedep. Staten dezer provincie, betreffende de begrooting der kosten van het provinciaal bestuur, voor zooveel het Rijksbestuur betreft, voor 1853. — De Commissie stelt voor, om in de door den Minister gereduceerde som voor de tractementen der ambtenaren ter Prov. Griffie, en reiskosten voor Gedep. Staten te berusten, doch Gedep. Staten uit te noodigen bij het opmaken der eerst volgende begrooting het toestaan der middelen voor te bereiden, welke in het belang der provincie, als anderzins, noodig zijn.

Bij monde van den heer *van Asch van Wijck* wordt rapport uitgebragt, namens de Commissie, belast met het onderzoek van het ontwerp besluit tot tolheffing op den weg van Doorn naar Leusden. De Commissie concludeert tot aanneming van het ontwerp-tarief, met eenige wijzigingen, zoo wat betreft het tarief zelve als betreffende de vrijdommen.

De heer *van Nooten*, rapporteur der Commissie, belast met het onderzoek van het nader ontwerp-reglement van den polder de Zandsloot, doet verslag. De conclusie der Commissie is, om het voorgedragen reglement aan te nemen, behoudens eenige geringe wijzigingen.

Alsnu is aan de orde de behandeling van het voorstel van Gedep. Staten van deze provincie, betreffende de overbrenging van de Romeinsche Oudheden, aan de provincie toebehoorende, in het Prov. Utrechtsch Genootschap. Op voorstel van den Voorzitter wordt echter besloten, eerst over te gaan tot de benoeming van een Secretaris voor de prov. Commissie van Landbouw.

Tot stemopnemers worden benoemd de heeren *Metelerkamp*, *P. van de Poll*, *Harmsen* en *Munnicks van Cleeff*.

Bij de eerste stemming zijn uitgebragt op de heeren *J. J. de Geer* 17, *L. Mulder* 16, *Mr. J. Cock Blomhoff* 6 stemmen.

Geene volstrekte meerderheid van stemmen verkregen zijnde, wordt er tot eene tweede vrije stemming overgegaan.

Bij deze stemming zijn uitgebragt op de heeren *J. J. de Geer* 17, *L. Mulder* 19, *Mr. J. Cock Blomhoff* 3 stemmen.

Ook bij deze stemming geene volstrekte meerderheid verkregen zijnde, wordt de stemming bepaald tot de twee personen, die bij de tweede stemming de meeste stemmen hebben verkregen; en worden bij deze stemming uitgebragt op de heeren *J. J. de Geer* 20, *L. Mulder* 19 stemmen.

De heer *de Geer* alzoo gekozen zijnde wordt besloten hiervan aan den benoemde en aan de Commissie van Landbouw kennis te geven.

Thans wordt overgegaan tot de behandeling van het voorstel van Gedep. Staten, boven genoemd. — Het voorstel wordt zonder omvrage aangenomen.

De zitting wordt gesloten en verdaagd tot Donderdag den 11. November des morgens ten 1 ure.

Zitting van Donderdag den 11. November.

Tegenwoordig zijn 32 leden. Afwezig de heeren *F. van de Poll*, *van den Berg*, *Harmsen*, *Menso*, *van der Poel*, *A. J. de Beaufort*, *van Nooten*, *Spengler* en *van der Heyden*.

De heer *van Hoytema* doet rapport, namens de Commissie belast met de missives van Gedep. S[taten] en van het Collegie voor den Lekdijk bovendams, betreffende het reglement voor den Lekdijk. [De] conclusie der Commissie strekt, om de vergadering te doen besluiten:

1°. Dat van hare zijde, geene inlichtingen en [uit]leggingen op de voorgestelde vragen en consideratiën aan het dijksbestuur zullen worden gegeven, maar

2°. De door de Commissie gegeven antwoorden en beschouwingen, bijaldien de vergadering zich daarmede vereenigt, aan Heeren Gedep. Staten te doen toekomen, ten einde daarvan, bij de voorbereiding van het concept-reglement aan dezelve opgedragen bij het Collegie van den Lekdijk benedendams, zoodanig gebruik te maken, als Gedep. Staten zullen vermeenen te behooren.

Aan de orde is de behandeling van het rapport der Commissie, belast met het adres van het genootschap voor Landbouw en Kruidkunde. — Zonder omvraag wordt de conclusie der Commissie aangenomen, en aldus besloten eene subsidie aan gemeld genootschap toe te staan van *f* 500. — Van dit besluit zal kennis gegeven worden aan gemeld genootschap.

Aan de orde is de behandeling van het rapport der Commissie, belast met de missives betreffende de begrooting der kosten van provinciaal bestuur.

De heer *Kien* stelt voor, dat, wat de post ... reiskosten betreft voor Gedep. Staten, dit coll... den minister de noodzakelijkheid aantoone, dat ... door den minister aangewezen som, in het bel[ang] der provincie worde verhoogd. Spreker wordt hi[erin] ondersteund door den heer *Ackersdijck*.

De Voorzitter meent, dat Gedep. Staten altijd ... zullen hebben, om, des benoodigd, eene afoverschrijving van den post van onvoorziene uitgaven op dezen post voor te dragen, en acht daarom ... voorgestelde opmerking overbodig.

Nadat hierover nog door de heeren *van Hoytema*, *van Beeck Calkoen*, *van Asch van Wijck* en *de Lou[ter]* het woord is gevoerd, wordt het voorgestelde ... den heer *Kien* met 28 tegen 4 stemmen aangenomen. Tegen de heeren *Ras*, *Vos*, *de Louter* en *van D... van Isselt*.

Aan de orde zijn de discussiën over het rapport van de Commissie, belast met het onderzoek ... het ontwerp-besluit tot tolheffing op den weg van Doorn naar Leusden.

De heer *Ackersdijck* oppert de vraag, of, de[wijl] deze tolheffing als eene belasting is te beschouwen, tot de vaststelling derzelve geene wet zou moeten worden gevraagd.

Den Voorzitter komt het voor, dat deze kwestie minder betrekking heeft op de zaak zelve, maar alleen op de bekrachtiging, welke er voor bij de Hooge regering moet worden gevraagd. Gedep. Staten kunnen de *noodige* bekrachtiging aan de regering vragen, waarmede de zaak dan verder aan de regering werd overgelaten.

Met dit laatste kan de heer *Ackersdijck* zich ver[eenigen].

Nadat over deze kwestie nog eenige woordenwisseling plaats had, waaraan de heeren *Kien*, *van Beeck Calkoen* en *Broers* deel namen, wordt, art. 1, de tolheffing betreffende, aangenomen.

Over art. 2, het tarief zelve betreffende, wordt het woord gevoerd, behalve door den Voorzitter, door de heeren *de Heus*, *van Asch van Wijck*, *Wijers*, *Ackersdijck* en *van Hoytema*. Eerstgenoemde stelt voor, om de vrijdommen meer uit te breiden, in het belang van den landbouw, b. v. voor kalk, puin, enz., welk voorstel met 21 tegen 10 stemmen werd verworpen. Vóór de heeren *de Heus*, *Metelerkamp*, *Vos*, *Munnicks van Cleeff*, *van Veersen*, *Laan*, *Winsheim*, *Ackersdijck*, *van de Poll* en *de Geer*.

Het conceptbesluit wordt daarna met 31 tegen ... stem aangenomen. Tegen de heer *de Heus*.

Dit besluit zal aan den minister worden toegezonden, ter noodige bekrachtiging.

De zitting wordt daarna gesloten en verdaagd tot Dingsdag 23 November, des morgens ten 11 ure.

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Comp.